

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

СУТНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

Анотація. Проаналізовано підходи до визначення поняття "інвестиційна привабливість підприємства" та визначено його сутність. Розглянуто фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства і проведено їх класифікацію.

Аннотация. Проанализированы подходы к определению понятия "инвестиционная привлекательность предприятия" и определена его сущность. Рассмотрены факторы, влияющие на инвестиционную привлекательность предприятия, и проведена их классификация.

Annotation. Approaches to the definition of the concept "investment attractiveness of enterprises" were analyzed and its essence was defined. Factors that influence the investment attractiveness of an enterprise were considered and classification of factors was made.

Ключові слова: інвестиційна привабливість підприємства, фактори впливу, інвестори, ризик, ефективність.

Основою розвитку будь-якої економічної системи є інвестиції. Активна інвестиційна діяльність на макrorівні дозволяє суб'єктам господарювання вести інноваційну діяльність, оптимізувати процес виробництва, нарощувати виробничі потужності, освоювати нові ринки збуту, реалізовувати свої стратегічні завдання тощо. Грамотно розроблена інвестиційна політика на макrorівні дає можливість державі найбільш ефективним способом вирішувати соціально-економічні питання і зміцнювати свої позиції на світовому геополітичному просторі. Разом з тим, кожен інвестор буде інвестувати лише у той проект, який має привабливі умови вкладу і забезпечить йому у майбутньому отримання економічних вигод. Це призводить до того, що кожен суб'єкт господарювання прагне підвищувати свою інвестиційну привабливість. Тому питання, пов'язані з аналізом та оцінкою інвестиційної привабливості підприємства, є особливо актуальними.

Інвестиційна привабливість є одним із ключових питань у сучасній економічній теорії. Тому велика кількість вітчизняних та зарубіжних вчених присвятила свої роботи дослідженню цього питання, серед яких можна виділити таких: Бланк І. А., Бочаров В. В., Валірунова Л. С., Вологдін Е. В., Гуськова Т. Н., Геніатулін В. Н., Донцов С. С., Ігольников Г. Л., Патрушева О. Г. Крейніна М. Н., Крилов Е. І., Масленников І. Б., Нападівська І. В., Г. Прибітова, Севрюгін Ю. В. та ін. Однак проблема аналізу та оцінки інвестиційної привабливості підприємства потребує більш детального дослідження та подальшого вдосконалення.

Для розробки методичного забезпечення оцінки інвестиційної привабливості підприємства слід, перш за все, визначитися з сутністю предмета оцінювання. Як свідчить аналіз науково-методичної, нормативно-правової літератури та точок зору практиків дотепер не існує однозначного трактування поняття "інвестиційна привабливість". Це пов'язано з розумінням цього поняття з точки зору різних факторів, що покладені в його основу.

Інвестиційна привабливість підприємства – це складне, багатоаспектне поняття оцінного характеру. Її рівень формується під впливом безлічі внутрішніх і зовнішніх чинників розвитку підприємства. Узагальнення різних точок зору щодо розуміння інвестиційної привабливості розглянуто в таблиці.

Підходи до визначення поняття "інвестиційна привабливість"

Групи	Визначення	Автори
1	2	3
Інвестиційна привабливість як ефективність	Сукупність природно-географічних, соціально-економічних політичних та інших факторів, які формують уявлення інвестора про ефективність інвестування в об'єкти	Вологдін Е. В. [1]

Закінчення таблиці

1	2	3
	Певний стан господарсько-економічного розвитку, за якого з великою часткою ймовірності в прийнятні для інвестора терміни інвестиції можуть дати задовільний рівень прибутковості чи може бути досягнутий інший позитивний ефект	Гуськова Т. Н., Рябцев В. М., Геніатулін В. Н. [2]
Інвестиційна привабливість як можливість для інвесторів	Можливість отримання прибутку у процесі вкладання грошей в цінні папери підприємства	Донцов С. С. [3]
	Гарантоване, надійне і своєчасне досягнення цілей інвестора на базі економічних результатів діяльності даного інвестованого виробництва	Ігольников Г. Л., Патрушева О. Г. [4]
Інвестиційна привабливість як сукупність факторів	Узагальнююча характеристика переваг і недоліків інвестування окремих напрямів і об'єктів з позиції конкретного інвестора	Бланк І. А. [5]
	Сукупність деяких факторів, об'єктивних ознак, властивостей засобів, можливостей економічної системи, яка обумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції	Валірунова Л. С. [6]
Інвестиційна привабливість як співвідношення прибутковості та ризику	Наявність економічного ефекту (доходу) від вкладення грошей під час мінімального рівні ризику	Бочаров В. В. [7]
	Комплексна категорія, що включає облік внутрішніх факторів у вигляді інвестиційного потенціалу, зовнішніх факторів – інвестиційного клімату та суперечливої єдності об'єктивних і суб'єктивних факторів у вигляді обліку рівня ризику та прибутковості інвестиційної діяльності за умови узгодженості інтересів інвестора і реципієнта	Єрніязов Р. А. [8]
	Отримання максимального прибутку у разі заданого рівня ризику	Шарп І. Ф., Марковіц Г. М. [9]
Інвестиційна привабливість як порівняльний показник	Інвестиційна привабливість підприємства дозволяє потенційному інвестору оцінити, наскільки той або інший об'єкт інвестицій привабливіший за інших для вкладення наявних коштів	Гайдук А. П. [10]
	Відносне поняття, що відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості і вартості фінансових ресурсів у тій або іншій державі, регіоні або галузі	Квартальнов В. А. [11]

Проаналізувавши погляди на визначення поняття інвестиційної привабливості (таблиця) було визначено, що вони варіюються, але багато з них мають спільні риси. За результатами дослідження сутності поняття "інвестиційна привабливість" виявлено такі підходи до його розуміння: інвестиційна привабливість як ефективність, як можливість для інвесторів, як сукупність факторів, як співвідношення прибутковості та ризику, як порівняльний показник.

Автори інтерпретують поняття інвестиційної привабливості на основі факторів, покладених у його оцінку. Так, Бочаров В. В. [6], Шарп В. Ф. і Марковіц Г. М. [8] виходять з основного, на їх думку, чинника – ризику. Бланк І. А. [5] розглядає інвестиційну привабливість як один з факторів інвестиційного рішення. Він вважає, що оцінка інвестиційної привабливості необхідна у процесі вироблення інвестиційної політики, що становить стратегію використання капіталу, яка полягає у виборі та реалізації найбільш ефективних форм реальних і фінансових інвестицій з метою забезпечення високих темпів розвитку підприємства.

У свою чергу, Донцов С. С. [3] стверджує, що інвестиційна привабливість – це можливість отримання прибутку у процесі вкладення коштів у цінні папери підприємства. Оскільки інвестиції прив'язані не тільки до конкретних підприємств, а й до регіонів, галузей і країн, то й інвестору під час прийняття рішення необхідно також мати інформацію про їх інвестиційну привабливість.

Отже, для того, щоб оцінити інвестиційну привабливість підприємства, необхідно проаналізувати фактори впливу на суб'єкт господарювання. Дослідження наукової літератури [1 – 14] дало змогу виявити відсутність єдиного набору чинників впливу на інвестиційну привабливість підприємства.

За словами Москвіна В. А. [12], Ендовицького Д. А. [13] фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства, можна умовно розділити на дві групи: зовнішні фактори стосовно підприємства і внутрішні. Зовнішні фактори – це фактори, які не залежать від результатів господарської діяльності підприємства. До них належать інвестиційна привабливість території, інвестиційна привабливість галузі. До внутрішніх факторів відносяться фактори,

які залежать безпосередньо від результату господарської діяльності підприємства. Тому саме внутрішні фактори є основним важелем впливу на інвестиційну привабливість підприємства. До них належать фінансовий стан підприємства, організаційна структура управління підприємством, ступінь інноваційності продукції компанії, стабільність генерування грошового потоку, рівень диверсифікації продукції компанії тощо.

Бланк І. А. [5], Воробйов Ю. М., Воробйова О. І. [14] у своїх роботах відокремлюють п'ять показників: важливість галузі, характеристики споживання продукції, рівень державного втручання, соціальна роль галузі, фінансові умови роботи галузі.

Усі розглянуті фактори було згруповано у дві групи: фактори опосередкованого впливу і фактори безпосереднього впливу підприємства на інвестиційну привабливість. До першої групи відносяться фактори, які не піддаються впливу окремого підприємства, на них можна впливати тільки на державному рівні. До другої групи відносяться фактори, на які підприємство може впливати і змінювати їх показники, характеристики тощо. Для підприємства найважливішими є фактори безпосереднього впливу, саме завдяки ним воно самостійно може впливати на інвестиційну привабливість. Найбільшу питому вагу серед факторів безпосереднього впливу займають такі фактори, як: кадровий потенціал, тривалість інвестиційної програми, стан майна та фінансових ресурсів, розмір витрат.

Узагальнення факторів впливу на інвестиційну привабливість будь-якого суб'єкта господарювання наведено на рисунку.

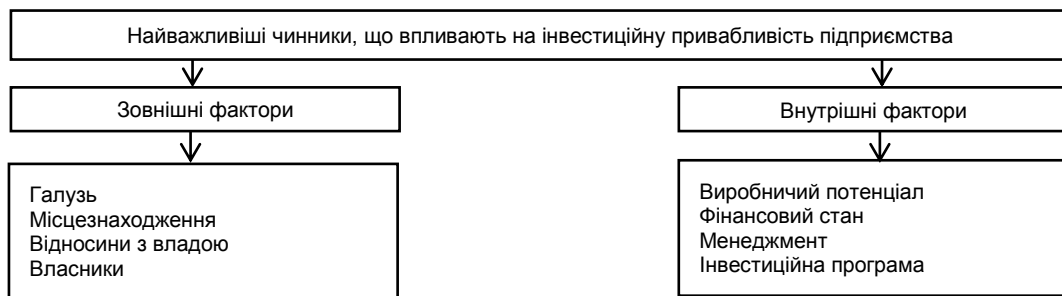

Рис. Фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства

Отже, аналіз досліджень сутності інвестиційної привабливості дозволив узагальнити основні підходи до визначення поняття "інвестиційна привабливість підприємства", а також класифікувати основні фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства та виявити основні групи – безпосередні та опосередковані чинники. Встановлено, що найбільш повним є розуміння інвестиційної привабливості як сукупності різноманітних факторів, що характеризують рівень прибутковості підприємства, ефективність використання його майна, платоспроможність, фінансову стійкість та здатність до саморозвитку, що сприяє виникненню у потенційного інвестора бажання піти на певний ризик і забезпечити приплив інвестицій у майбутньому.

Наук. керівн. Слущька О. В.

Література: 1. Вологдин Е. В. Методические и практические аспекты оценки инвестиционной привлекательности региона (на примере Алтайского края) : автореф. дис. на получение науч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 "Экономика и управление народным хозяйством" / Е. В. Вологдин. – Новосибирск, 2006. – 21 с. 2. Гуськова Т. Н. Оценка инвестиционной привлекательности объектов статистическими методами : монография / Т. Н. Гуськова, В. М. Рябцев, В. Н. Гениатулин. – М. : Издательство ГАСБУ, 1999. – 150 с. 3. Донцов С. С. Оценка инвестиционной привлекательности предприятия посредством анализа надежности его ценных бумаг / С. С. Донцов // Финансовый менеджмент. – 2010. – № 3. – С. 46–51. 4. Игольников Г. Л. Управленческие основы инновационно-инвестиционной деятельности промышленных предприятий : учебн. пособ. / Г. Л. Игольников, Е. Г. Патрушева. – Ярославль : Яросл. гос. ун-т., 2002. – 107 с. 5. Бланк И. А. Основы инвестиционного менеджмента : в 2 т. / И. А. Бланк. – 3-е изд. – М. : ОМЕГА-Л., 2008. – 448 с. 6. Валірунова Л. С. Інвестування : підручник для ВУЗів / Л. С. Валірунова, О. Б. Казакова. – М. : Волтерс Клівер, 2010. – 448 с. 7. Бочаров В. В. Инвестиции / В. В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2009. – 384 с. 8. Ернязов Р. А. Инвестиционная привлекательность предприятий пищевой промышленности Западно-Казахстанской области: проблемы и механизмы совершенствования : дис. ... канд. экон. наук : 08.00.05 / Р. А. Ернязов. – Саратов, 2006. 9. Шарп У. Ф. Инвестиции : учебник для студ. вузов, обуч. по экономич. спец. / У. Ф. Шарп. – М. : ИНФРА-М: НФПК, 2004. 10. Гайдук А. П. Методологические аспекты инвестиционной привлекательности экономики / А. П. Гайдук // Региональная экономика, 2004. – № 4. – С. 81–86. 11. Квартальнов В. А. Туризм / В. А. Квартальнов. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 320 с. 12. Москвин В. А. Кредитование инвестиционных проектов / В. А. Москвин. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 238 с. 13. Ендовицкий Д. А. Анализ инвестиционной привлекательности организации / Д. А. Ендовицкий. – М. : Издательский дом "КноРус", 2010. – 374 с. 14. Воробьев Ю. Н. Инвестирование : учебн. пособ. / Ю. Н. Воробьев, Е. И. Воробьева. – Симферополь : Таврия, 2004. – 340 с.